

Fondsensverslag 2022

Fonds Jelena De Belder

Het Fonds Jelena De Belder werd in 2003 opgericht in herinnering aan Robert en Jelena De Belder. Dit fonds biedt ondersteuning bij stages, opleidingen en excursies voor studenten en tuiniers. Zo komen er telkens weer nieuwe generaties tuiniers ervaring opdoen in Arboretum Kalmthout.

Robert en Jelena De Belder stonden aan de basis van het huidige Arboretum Kalmthout. Hun legendarische en aanstekelijke enthousiasme deed tuinliefhebbers op een andere manier naar tuinieren en planten kijken en zette honderden mensen aan het tuinieren. Veel studenten uit de hele wereld profiteerden van hun onuitputtelijke kennisbron, bekwaamden zich in de praktijk van het tuinieren en vergrootten hun theoretische planten kennis.

STAGIAIRS 2022

- Anneleen Cuyt (BE)
- Dries El Abed (BE)
- Kjell Feyen (BE)
- Jaan Haagdorens (BE)
- Axel Huybrechts (BE)
- Malo Jacobs (BE)
- Julian Pannewitz (DE)
- Ibe Pockelé (BE)
- Dario Schelles (BE)
- Elena Sokolovskaia (RU/UA)
- Jelle van der Linde (NL)

Corona-effect

Ondertussen begint de interesse om te leren tijdens een praktijktijd in de arboretumtuin opnieuw te groeien, al is het aantal stagiairs nog niet helemaal op niveau van voor de pandemie. De studio in het Vangeertenhof is verschillende keren gebruikt en bewijst haar nut voor kortverblijf tijdens de praktijktijd.

Enkele tuiniers namen deel aan de studiedag over het plantengeslacht *Rubus*, georganiseerd in samenwerking met de International Dendrology Society en de Belgische Dendrologische Vereniging.

In het kader van een zogenaamde Youca-activiteit voor een duurzame en rechtvaardige samenleving, engageerden zich - buiten de reguliere stagiairs om - zes jongeren voor praktijkwerk in de arboretumtuin. Ze hielpen mee met het algemene tuinonderhoud en het labelen van planten.

Bankenfonds

Banken als herinnering

Ook in 2022 waren er verschillende aanvragen voor herinneringsbanken. Er is er zelfs al één geplaatst in de tuinituitbreiding, hoewel die nog niet open is voor publiek.

Collectiefonds

Tuinuitbreiding Arboretum Kalmthout

2022 stond opnieuw in het teken van de uitbreiding van de arboretumtuin. Nadat het jaar voordien vooral afsluitingen en voorbereidende grondwerken zijn uitgevoerd, is er het afgelopen jaar een brug gebouwd en was er vooral aandacht voor het aanplanten van bomen en struiken. De vaste planten volgen komend groeiseizoen. Een grote referentieverzameling *Hydrangea quercifolia* is aangeplant. Deze zal er voor bloei en herfstkleur zorgen, en de verschillende introducties zullen er goed met elkaar te vergelijken zijn. Nog in het publieksgedeelte van de tuinuitbreiding zijn Amerikaanse selecties van *Hamamelis vernalis* uitgeplant om te bekijken wat hun landschappelijke waarde is voor onze Europese tuinen. Op dit ogenblik zijn ze bij ons nog vrijwel onbekend. De reeds aanwezige *Parrotia* en *Robina* zijn aangevuld met ontbrekende cultivars van deze geslachten. Naar aanleiding van de studiedag over *Rubus* zijn verschillende soorten aangeplant in en om de tuinuitbreiding. Sommige zijn nog niet beschreven en hebben dus nog geen naam. Langs enkele bomen zijn *Akebia* en *Wisteria* aangeplant om er als liaan vrijelijk in te groeien, geheel in de traditie van Jelena en Robert De Belder.

Enttuin als deel van uitbreiding

De enttuin met moederplanten van toverhazelaars is volledig afgewerkt en aangelegd. Er zijn 327 plekken voor moederplanten, waarvan 210 plekken al ingenomen zijn. De vrije posities zullen zonder twijfel snel ingevuld worden met ontbrekende cultivars, waarvan verschillende ondertussen al in opkweek zijn.

De aanleg van de tuinuitbreiding wordt niet enkel gefinancierd met giften verzameld door het Collectiefonds. Via een speciale projectrekening bij de Koning Boudewijnstichting zijn specifiek voor dit project heel wat middelen opgehaald. Dit kanaal van fondsenwerving blijft zeker actief tot midden 2023, het moment van de opening van het nieuwe tuingedeelte. De productie en verkoop van de eigen gin met *Hamamelis*bloemen uit de arboretumtuin is ook in 2022 een belangrijke inkomstenbron met bijna 2.000 verkochte flessen.

Bijzondere weersomstandigheden

2022 was een bijzonder jaar op het vlak van het weer. Er waren lange en droge periodes in het voorjaar en de zomer, het jaar is afgesloten met een zeer natte decembermaand! Vele collectieplanten hadden het er moeilijk mee. Zo goed als mogelijk hebben de tuiniers gezorgd voor extra water om zo veel mogelijk houtige planten te redden. De verzameling sparren (*Picea*) had er waarschijnlijk het meeste problemen mee. Ze werden bovendien geplaagd door een

aantasting van sparrennaaldluis. De behandeling via biologische bestrijding heeft mogelijk geholpen, in de loop van de zomer hebben verschillende exemplaren gezonde groei gemaakt maar hebben ze toch hun mooie en gezonde aanzien verloren. Het effect op lange termijn is op dit ogenblik nog niet in te schatten.

De zomerwarmte zorgde regelmatig voor rukwinden die beperkte schade aan grote, oude bomen veroorzaakte. Sommige zijn voor de veiligheid voorzien van flexibele stormankers om uitscheuren van de kroon te voorkomen.

RHS woody plant trials – Chaenomeles

Arboretum Kalmthout bezit een grote verzameling van Japanse kwee, Chaenomeles. Vele planten dateren van de jaren 1950 en 1960. Het zijn veelal oude cultivars en uit Japan afkomstige variëteiten. Vooral de Japanse vormen zijn bijzonder en erg zeldzaam in Europese collecties. Ze zijn de laatste decennia aangevuld met recente introducties. Ook het afgelopen jaar zijn er verschillende nieuwe aangeplant. Samen met de Royal Horticultural Society is een meerjarige evaluatieproef van deze planten opgezet.

Ruim een derde van de te beoordelen cultivars is uit de arboretumtuin afkomstig. Uiteindelijk zal dit leiden tot een herbeoordeling van de Award of Garden Merit voor dit plantengeslacht en de introductie van de beste vormen in de kwekerijsector. De conservator heeft een actief engagement in deze proef.

Historische glasnegatieven

Arboretum Kalmthout beschikt over een beperkt aantal waardevolle glasnegatieven uit de kwekerijperiode. De jongste zijn bijna een eeuw oud, sommige gaan vlot boven de honderd jaar. Er zijn heel wat studio-opnames van kleine collectieoverzichten die gebruikt werden in de catalogi en inventarissen. Daarnaast zijn er ook enkele landschappelijke kwekerijzichten. De bewaaromstandigheden van de glasnegatieven waren niet goed. Ze zijn nu allemaal individueel verpakt in speciale, zuurvrije vouwenveloppen - zoals dat hoort. Digitalisering van deze beelden is op dit ogenblik nog niet voorzien.

Insecteninventarisatie

De inventarisatie van de dag- en nachtvlinders is in 2022 voortgezet. Dit werk geeft een goed beeld van het belang van een arboretum als Arboretum Kalmthout voor deze insecten. Het is nog even afwachten of we het werk het komende jaar kunnen verderzetten na het overlijden van de voorzitter van deze werkgroep. Hij was een zeer bepalende en stuwende kracht voor deze inventarisaties.

